

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

پایه چهارم ۵ ساله

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل نام: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

کد امتحان: ۲۹۵۱/۰۴	تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۱۸
عنوان: نحو عالی ۳	کتاب: مبادی العربية
مجموعه: جلد چهارم: از ابتدای مبحث استغاثه تا پایان منصوبات (ص ۲۹۸-۲۱۳)	

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: شهرتان: استان:

۱- حذف کدام مورد در جمله «یا لَزِيدٍ لِلْمَظْلُومِ» جائز است؟ چرا؟ ص ۲۱۳

- الف. «لِلْمَظْلُومِ» لَأَنَّهُ الْمُسْتَغَاثُ لَهُ. ☒
- ب. «لِلْمَظْلُومِ» لَأَنَّهُ الْمُسْتَغَاثُ. ☐
- ج. «لَزِيدٍ» لَأَنَّهُ الْمُسْتَغَاثُ لَهُ. ☐
- د. «لَزِيدٍ» لَأَنَّهُ الْمُسْتَغَاثُ. ☐

۲- «عاطفه» بودن «واو» در کدام مورد ممتنع است؟ ص ۲۳۴ و ۲۳۵

- الف. سَلَّمْتُ عَلَى زَيْدٍ وَ إِبْرَاهِيمَ. ☐
- ب. كُنْ أَنْتَ وَ الصَّدِيقُ كَالْأَخِ. ☐
- ج. جَاءَ زَيْدٌ وَ إِبْرَاهِيمُ بَعْدَهُ. ☐
- د. سَافَرَ أَخُوكَ وَ الصَّبْحُ. ☒

۳- رابط جمله حالیه در فرض «إِذَا كَانَتْ جُمْلَةٌ فَعَلِيَّةٌ فَعَلُهَا مَاضٍ مُنْفَى بِ (ما)» کدام است؟ ص ۲۵۰

- الف. وَجِبَ اقْتِرَانُهَا بِ «الواو» وَ «قد». ☐
- ب. وَجِبَ اقْتِرَانُهَا بِ «الواو» وَ الضَّمِيرِ. ☐
- ج. وَجِبَ اقْتِرَانُهَا بِ «الواو» فَقَط. ☒
- د. وَجِبَ اقْتِرَانُهَا بِالضَّمِيرِ. ☐

۴- با توجه به احکام «اسم تفضیل» استعمال صحیح را معین کنید. ص ۲۷۲ و ۲۷۳

- الف. الْهِنْدَانُ فَضْلًا لِلنَّاسِ. ☒
- ب. الزَّيْدَانِ أَفْضَلُ رَجُلَيْنِ. ☐
- ج. الْمَلَائِكَةُ أَفْضَلُ الْبَشَرِ. ☐
- د. الْهِنْدَانِ أَفْضَلُ نِسَاءٍ. ☐

۵- با توجه به احکام «افعال مدح» استعمال صحیح را معین کنید. ص ۲۷۸ و ۲۷۹

- الف. نِعَمَ أَمِيرٌ بَلَدٌ أَخُوكَ. ☐
- ب. أَخَوَاكَ نِعَمَ الرَّجُلَانِ. ☒
- ج. نِعَمَ أَخَوَاكَ الرَّجُلَانِ. ☐
- د. نِعَمَ غُلَامٌ زَوْجَةَ رَجُلٍ زَيْدٌ. ☐

۶- «ما» در جمله «أَجَادَ الْخُطْبَاءُ وَ لَا سَيِّمًا زَيْدٌ» از کدام نوع است؟ ص ۲۸۹

- الف. زائده غیر کافه ☐
- ب. زائده کافه ☐
- ج. نکره تام ☐
- د. موصول ☒

۷- تعریف کنید: ۲ نمره

(الف) ندبه: جواب: منادا قرار دادن کسی که انسان به خاطر از دست دادنش داغدار است یا چیزی که انسان به خاطر او درد می کشد یا عضوی از بدنش که درد دارد.

[ارسالندن معنی به صورت تقریبی کافی است.] ص ۲۱۶

(ب) مفعول لأجله: جواب: مصدری است که بعد از فعل ذکر می شود تا سبب آن را روشن کند. ص ۲۲۵

(ج) تمییز غیر منقول: جواب: تمییزی است که نمی توان آن را با تغییر جمله به فاعل یا مفعول یا مبتدا برگرداند. ص ۲۶۱

(د) استثناء: جواب: خارج کردن اسمی از حکم ماقبل توسط یکی از ادات استثناء (إِلَّا وَ اخواتش) می باشد. ص ۲۸۴

۸- چرا نصب کلمات مشخص شده در مثال‌های زیر به عنوان «مفعول له» جایز نیست؟ ص ۲۲۶ - ۱/۵ نمره

الف) لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ: جواب: زیرا «إملاق» از مصادر افعال قلوب نمی‌باشد.

ب) أَكْرَمْتُ زَيْدًا لِأَكْرَامِهِ إِيَّايَ: جواب: زیرا فاعل مصدر و فاعل عامل متحد نیستند (فاعل مصدر ضمیر غائب و فاعل عامل ضمیر متکلم است).

ج) أَدَبْتُكَ لِتَأْدِيبِ أَمْثَالِكَ: جواب: زیرا لفظ مصدر از لفظ عامل می‌باشد.

۹- عبارت «إِذَا كَانَ الْفَعْلُ مِمَّا يَنْقُضِي شَيْئًا فَشَيْئًا فَلَا بُدَّ مِنْ إِظْهَارِ (فِي) مَعَ ظَرْفِ الزَّمَانِ نَحْوَ (بَنَيْتُ الْبَيْتَ فِي سَتَتَيْنِ) وَ هَذَا بِخِلَافِ (زُرْتُكَ يَوْمَ الْأَحَدِ)» را با توجه به دو مثال موجود در متن توضیح دهید. ص ۲۲۹ و ۲۳۰ - ۲ نمره

جواب: هرگاه فعل از اموری باشد که تدریجاً حاصل می‌شود مانند «بَنَيْتُ» که ساخته شدن ساختمان، آنی نیست بلکه به صورت تدریجی پیش می‌رود، در چنین مواردی لازم است که ظرف زمان بواسطه «فِي» مجرور شود اما اگر تحقق فعل مثل «زار» آنی باشد زیرا به محض رؤیت شخص، زیارت حاصل می‌شود در این صورت جایز است ظرف زمان به تقدیر «فِي» منصوب شود.

۱۰- آیه شریفه «جَاؤُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ» را به طور کامل ترکیب کنید. ص ۲۴۱ - ۲ نمره

جواب: «جاء»: فعل - «واو»: فاعل - «أبا»: مفعول به (یا منصوب به نزع خافض) - «هم»: مضاف الیه - «عشاء»: مفعول فیه - «یَبْكُونَ»: فعل و فاعل، محلاً منصوب، حال از «واو»

۱۱- در جملات زیر «حال جامد» را به «مشتق» تأویل ببرید. ص ۲۴۵ و ۲۴۶ - ۲ نمره

الف) رَأَيْتُ زَيْدًا أَسَدًا: جواب: شُجَاعاً

ب) عَلِمْتُ زَيْدًا النَّحْوَ بَاباً بَاباً: جواب: مُفَصَّلاً

ج) قَتَلْتُهُ صَبْرًا: جواب: صَابِرًا

د) أَدْخَلُوا رَجُلًا رَجُلًا: جواب: مُتَرَتِّبِينَ

۱۲- موارد وجوب تأخر «حال» از عاملش را نام ببرید. (سه مورد) ص ۲۵۵ و ۲۵۶ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. زمانی که عامل، فعل غیر متصرف باشد. ۲. در صورتی که عامل، اسم تفضیل باشد. ۳. اگر عامل، اسم فعل باشد. ۴. در صورتی که عامل، متضمن معنای فعل بوده ولی دارای حروف فعل نباشد. ۵. در صورتی که عامل بواسطه حال تأکید شود.

۱۳- دو مورد از تفاوت‌های «حال» و «تمییز» را بنویسید. ص ۲۶۰ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. تمییز فقط به صورت اسم مفرد می‌آید در حالی که حال به شکل جمله یا ظرف نیز می‌آید. ۲. حال بیان‌کننده هیئت و حالت ذوالحال است اما تمییز مبین ذات می‌باشد. ۳. اصل در حال این است که مشتق باشد اما اصل در تمییز جامد بودن آن است.

۱۴- نقش «کم» را در جملات زیر بنویسید. ص ۲۶۳ و ۲۶۴ - ۲ نمره

الف) كَمْ طَبِيبًا فِي الْمَدِينَةِ؟: جواب: مبتدا

ب) كَمْ قَرَأْتُمْ مِنْ كِتَابٍ؟: جواب: مفعول به

ج) كَمْ جُلُوسَةً قَعَدُوا؟: جواب: مفعول مطلق

د) كَمْ كَانَتْ جَوَارِيكَ؟: جواب: خبر مقدم «كانت»

۱۵- چهار احتمال در مورد نقش «مخصوص افعال مدح و ذم» را بنویسید. ص ۲۷۹ - ۱ نمره

جواب: ۱. مبتدای مؤخر؛ ۲. خبر مبتدای محذوف (واجب الحذف)؛ ۳. مبتدای خبر محذوف (واجب الحذف)؛ ۴. بدل از فاعل

۱۶- نوع «استثناء» (متصل - منفصل - مفرغ) را در جملات زیر بنویسید. ص ۲۸۵ تا ۲۸۸ - ۱/۵ نمره

الف) مَا كَلِمَتِي غَيْرُ زَيْدٍ: جواب: مفرغ

ب) مَا احْتَرَقَتِ الدَّارُ إِلَّا الشَّيَابَ: جواب: منقطع

ج) مَا لِي إِلَّا مَذْهَبُ الْحَقِّ مَذْهَبٌ: جواب: متصل